

DECISIÓ DE LA SÍNDICA DE GREUGES REFERENT A LA QUEIXA PRESENTADA EN MATÈRIA DE RÈGIM FUNCIONARIAL

TRAMITACIÓ

- Durant els mesos de febrer i gener de 2017 es van presentar a l'oficina de la Sindicatura de Greuges dues peticions d'intervenció per disconformitat amb les bases de la convocatòria que han de regir el procés per a la selecció mitjançant mobilitat interadministrativa de 49 places d'agent de la Guàrdia Urbana.
- Admesa la queixa a tràmit per part de la síndica de greuges, ja que reunia els requisits reglamentaris, va designar assessor.
- S'han formulat peticions d'informació a l'Àrea de Treball, Economia i Planificació Estratègica i l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya.
- En el mes d'agost i en el mes de novembre passats s'han rebut els informes demanats.
- El 14 de novembre de 2017 l'assessor, a partir de les manifestacions fetes pels reclamants, la informació que ens ha estat facilitada i l'anàlisi dels fets, va emetre un informe proposta amb les consideracions següents.

Decisió de la Síndica de Greuges referent a la queixa presentada en matèria de règim funcional (requisits físics per accedir a la Guàrdia Urbana en comparació amb altres cossos policials)

Decisión de la Síndica de Greuges en referencia a la queja presentada en el ámbito del régimen funcional (requisitos físicos para acceder a la Guardia Urbana en comparación con otros cuerpos policiales)

CONSIDERACIONS

Descripció de la queixa

Els reclamants manifesten la seva disconformitat amb el fet que les bases estableixin un límit d'alçada d'1,70 metres pels homes quant a la resta de cossos policials es demana 1,65 metres.

Consideren que aquest requisit és discriminatori per al personal d'aquells cossos que no podran participar en la convocatòria.

Posició de l'Administració

La prefectura de la Guàrdia Urbana ha elaborat un extens informe en el qual justifica el criteri de les alçades dels aspirants fixades en la convocatòria i el fet que la diferència d'alçada mínima exigida entre aspirants homes i dones no significa una discriminació en detriment dels aspirants homes.

En essència, considera que les alçades mínimes requerides són un reflex de les dades estadístiques mitjanes. Així, s'invoca la font de l'Institut Nacional d'Estadística que per a l'any 2001 informa d'una alçada mitjana dels homes d'1,721 metres i per a les dones d'1,612 metres.

Una altra font invocada pels responsables de la Guàrdia Urbana és un estudi de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), que en un estudi de les alçades dels ciutadans dels països membres i referides a l'any 2009 per a Espanya atorga una alçada mitjana per als homes d'1,74 metres i d'1,63 metres l'alçada mitjana per a les dones.

Quant als criteris funcionals que exigirien l'alçada mínima triada se cita "tenir capacitat suficient per fer front a les intervencions en l'àmbit de la seguretat ciutadana amb garanties suficients per la seguretat pròpia i de la resta de ciutadans". I s'afegeix que "en les funcions que té encomanades la Guàrdia Urbana de control i regulació del trànsit, una talla mínima garanteix la visibilitat dels agents i per tant la seva seguretat davant el trànsit de la ciutat".

Amb relació a les alçades menys exigents per als homes demanades per a l'accés a altres cossos de seguretat, l'informe municipal diu que "la totalitat d'aspirants de nou ingrés (en la Guàrdia Urbana) presten el seu servei en unitats operatives en funcions de patrullatge". Afegeix que les condicions menys exigents per a l'accés a altres cossos més dimensionats "pot respondre a que en aquest cossos, agents de nova incorporació tenen més opcions d'integrar-se en destinacions en les quals la condició física no sigui cap desavantatge per realitzar les seves funcions".

L'exigència d'alçada mínima d'1,60 metres per a les aspirants dones té el seu sentit en "equiparar el requisit amb la mitjana femenina". Segons les dades ja esmentades per sota d'1,65 metres, i s'adapta així a la realitat demogràfica el país. Igualment d'aquesta manera s'amplia el rang d'aspirants femenines.

En conseqüència aquesta diferent exigència d'alçada mínima en cap cas es pot considerar un requisit més restrictiu per als aspirants masculins ja que aquesta diferència "és un reflex de les dades estadístiques mitjanes que donen una explicació metodològica a aquest requisit".

Per la seva part, l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya informa que "és molt limitada la recerca empírica que s'ocupa de la importància de les característiques físiques dels policies". Afegeix que, segons dades d'un estudi realitzat l'any 2010, la majoria de països europeus estableixen una alçada mínima segons el gènere. No és així en els casos de Bèlgica, Grècia, França i alguns estats federals d'Alemanya. L'estudi esmentat no aporta raonaments científics o tècnics que expliquin el perquè d'aquesta diferenciació per gènere.

Finalitza informant que en les convocatòries per a l'accés als cossos de Mossos d'Esquadra, Cuerpo Nacional de Policía, Guàrdia Civil i Ertzaina els requisits mínims d'alçada són d'1,65 metres per als homes i 1,60 metres per a les dones. En el cas de la Policia Foral de Navarra se situen en 1,70 metres per als homes i 1,65 per a les dones.

Normativa aplicable

L'article 14 de la Constitució espanyola estableix el principi d'igualtat i de no-discriminació, i l'article 103.3 disposa que la Llei ha de regular l'accés a la funció pública d'acord amb els principis del mèrit i de la capacitat.

La Llei 7/2007, de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic, regula els requisits generals per poder participar en els processos selectius i disposa que es podrà exigir el compliment de requisits específics que guardin una relació objectiva i proporcionada amb les funcions assumides i les tasques a desenvolupar.

La Llei 16/1991, de policies locals de Catalunya, es refereix a l'accés a les policies locals, que es realitzarà per oposició o per concurs-oposició, i només hi podran prendre part les persones que reuneixin els requisits establerts a les bases de la convocatòria.

El Decret 233/2002, que aprova el Reglament d'accés, promoció i mobilitat de policies locals de Catalunya, no determina quina ha de ser l'alçada mínima i diu que aquesta es fixarà en les bases de la convocatòria.

La Directiva 2000/78/CE del Consell de la Unió Europea, de 27 de novembre de 2000, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte en l'ocupació.

Valoració i conclusions

Al mes de juny de 2014, vam tenir ocasió de prendre una decisió sobre aquesta mateixa qüestió amb motiu d'una queixa similar per disconformitat amb l'anterior convocatòria.

En aquell moment i a la vista de la informació recollida, els arguments exposats per l'Ajuntament i la normativa aplicable es va prendre la següent decisió:

- Estimar la queixa perquè, tot i la potestat municipal d'imposar determinats requisits a les bases per seleccionar al personal més idoni, davant la imposició d'una mesura limitativa l'Ajuntament no ofereix raonaments prou objectius que justifiquin el diferent tracte als aspirants al cos de seguretat municipal vers els aspirants a cossos de seguretat d'altres administracions, i per tant la mesura es pot considerar discriminatòria.
- Recomana que en properes convocatòries es revisi el requisit de l'alçada mínima per tal d'adequar-lo al que és exigint per altres administracions.

L'Ajuntament va contestar dient que l'establiment de la limitació de l'alçada a 1,65 metres en el cas dels homes "demana un anàlisi en profunditat per tal de veure les implicacions tècniques i de seguretat que des d'una perspectiva policial, implicaria pel nostre Cos".

La síndica, al juny de 2014, va manifestar que les raons que, en aquell moment l'Ajuntament havia donat per exigir aquelles alçades "no són prou justificatives d'una

mesura que pot suposar una discriminació en l'accés a l'ocupació pública". No es va afirmar rotundament que fos una discriminació, ni que significués una irregularitat.

La reproducció dels mateixos requisits en l'alçada mínima exigible als homes aspirants en la convocatòria objecte d'aquesta queixa i la reproducció de les mateixes motivacions en resposta a la nova petició d'informació feta per la síndica de greuges, expressa que l'Ajuntament, en el seu dret, no accepta les consideracions d'aquesta institució i es reitera en el seu determini.

La qüestió plantejada, al nostre entendre, es pot abordar des de dues perspectives diferents però complementàries. Una és la que fa referència a quines han de ser les alçades idònies exigibles per poder ser acceptat en aquests tipus de processos selectius i l'altre és la que fa referència a si l'exigència de diferents alçades per a homes i dones, sent la de les dones menys exigent, pot significar una discriminació per als aspirants homes.

Sobre l'exigència d'una determinada alçada mínima per accedir a altres cossos i forces de seguretat

L'Ajuntament de Barcelona, en la seva darrera convocatòria, torna a exigir una alçada mínima d'1,70 metres en el cas dels homes i d'1,60 metres en el cas de les dones.

En el cas de les dones, l'alçada mínima exigible resulta coincident amb la demanada en les convocatòries per als cossos de Mossos d'Esquadra, Policia Nacional i Guàrdia Civil, però no coincideix amb l'alçada mínima exigible als aspirant homes a aquests altres cossos, que és d'1,65 metres.

El Ministeri de la Presidència, el 27 de març de 2007, ja va aprovar una ordre en la qual rebaixava la talla mínima d'estatura dels aspirants homes a l'accés al cos de la Guàrdia Civil. En l'Ordre es justificava que la majoria dels països de l'entorn requerien per a l'ingrés en els seus cossos policials uns requisits de talla que venien a situar-se, com a mitjana, en els 160 cm per a les dones i en 165 cm per als homes i, per tant, consideraven que per als homes es donava una situació de desigualtat respecte dels seus col·legues europeus. A més referien, literalment "(...) según ha ido demostrando la experiencia práctica, la estatura de 170 centímetros exigida actualmente a los varones impide el ingreso a un número apreciable de aspirantes que reúnen sobradamente el resto de los condicionantes exigidos y cuentan con un perfil adecuado para ello".

Més tard, l'any 2011, la policia autònoma catalana va situar l'alçada mínima en 1,65 metres, i va justificar la mesura de la rebaixa, públicament, en la decisió d'equiparar l'alçada mínima per a ser agent dels Mossos a la que ja existeix en altres cossos com la Policia Nacional, la Guàrdia Civil i l'Erzaina. Igualment van assenyalar que la deducció de l'alçada mínima en cinc centímetres era compatible amb les funcions policials.

El 3 de maig de 2016, la Direcció General d'Administració de Seguretat del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, en exercici de la seva competència de coordinació de l'activitat de les policies locals, va emetre **una recomanació, en el sentit que "l'alçada mínima requerida ni superi 1.65 metres en el cas dels homes i 1.60 en el cas de les dones"**.

Certament, la Llei 10/1994, de la Policia de la Generalitat, diferencia entre funcions de policia de seguretat ciutadana i funcions de policia administrativa i per tant, tal com argumenta l'Ajuntament, permet una policia més especialitzada. Ara bé, l'exigència de

la talla mínima és la mateixa per a tot el cos, amb independència de la naturalesa de les tasques a desenvolupar.

D'acord amb diversos pronunciaments jurisprudencials, la imposició de requisits per participar en la selecció de personal no suposaran discriminació quan, atesa la naturalesa de l'activitat professional concreta de què es tracti o el context en què es dugui a terme, aquesta característica constitueixi un requisit professional essencial i determinant, sempre que l'objecte sigui legítim i el requisit proporcional.

En l'apartat dedicat a la *posició de l'Administració* figuren les raons esgrimides per l'Ajuntament per demanar una alçada mínima d'1,70 metres en el cas dels homes, raons vinculades amb les operacions concretes assignades als agents **i que tots ells, al seu ingrés, realitzen tasques de patrullatge** i no de policia administrativa. La resposta municipal dona a entendre que altres cossos més dimensionats, poden destinar als agents recentment ingressats a tasques no vinculades amb el patrullatge i seguretat ciutadana.

Certament, la determinació d'una alçada mínima d'1,70 metres per als aspirants homes no és una practica irregular o que signifiqui discriminació en l'accés a l'ocupació laboral. L'Ajuntament argumenta el seu determini i aquest pot emparar-se en les excepcions previstes en la Directiva 2000/78/CE del Consell de la Unió Europea, de 27 de novembre de 2000, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte en l'ocupació, però sembla evident que per a funcions similars o idèntiques les característiques físiques haurien de ser homogènies entre els diferents cossos de seguretat i més quan s'utilitza el sistema de proveïment mitjançant mobilitat interadministrativa. També és cert que no existeix cap norma legal que estableixi obligatòriament el valor mínim d'alçada i que, en la seva absència, els ajuntaments tenen potestat d'autoorganització dels seus serveis en funció d'aquelles solucions que considerin més idònies tot respectant els principis d'igualtat, mèrit i capacitat.

Això explica la iniciativa de l'autoritat autonòmica en matèria de seguretat pública per recomanar aquesta homogeneïtzació que, si no es respecta, igualment, hauria de justificar-se de manera objectiva pel que fa a unes hipotètiques funcions singulars del cos per al qual ara es convoca el procés de selecció.

Ara bé, l'Ajuntament de Barcelona es manté quasi com a única administració que exigeix l'alçada mínima d'1,70 metres per als aspirants homes. I en concret, en allò que fa referència a la convocatòria objecte de queixa ens trobem davant una situació, almenys aparentment paradoxal, quan 49 places d'agents de la Guàrdia urbana s'han reservat per ser cobertes mitjançant mobilitat interadministrativa d'aspirants provinents de cossos on regeixen aquelles alçades més tolerants per a funcions iguals o de superior exigència a les encomanades a les policies locals.

Aquesta institució continua pensant, però, que, si bé l'actuació municipal resulta correcta i pot estar emparada per la normativa, la jurisprudència vigent i per arguments acceptables, tot i que opinables, seria aconsellable incorporar-se a les recomanacions d'homogeneïtzació dels requisits d'alçada mínima, com ja fan la gran majoria de la resta de cossos i forces de seguretat.

Sobre si l'exigència de diferents alçades per a homes i dones pot significar una discriminació que conculqui el principi d'accés a la funció pública en igualtat de condicions

Si bé aquesta no ha estat la qüestió sotmesa a la consideració de la síndica de greuges, cap preguntar-se si una alçada menys exigent per a les dones aspirants pot significar una situació discriminatòria i una conculcació del principi d'igualtat en detriment dels aspirants homes.

L'Ajuntament de Barcelona, en la seva resposta, justifica la diferent exigència d'alçada mínima **basant-se en la informació objectiva disponible sobre les alçades mitjanes, tal com ja han quedat descrites, i segons la qual l'alçada mitjana de les dones a Espanya es troba per sota dels 1,65 metres.** També afegeix com a raó "la necessitat d'ampliar el rang d'aspirants".

El desig o les bones intencions de facilitar la presència de la dona en el món del treball, afortunadament, s'ha pogut plasmar en normativa de compliment obligat i en mesures de foment i remoció d'obstacles en les quals les administracions públiques i especialment l'Ajuntament de Barcelona s'han compromès.

Així, mitjançant la Llei 17/2015, de 21 de juliol, del Parlament de Catalunya, d'igualtat efectiva de dones i homes, assenyala el camí, les mesures i els compromisos als quals, en aquest cas, la societat catalana es compromet per fer realitat la igualtat proclamada.

La Llei defineix els principis d'actuació dels poders públics en aquest matèria i ordena a les administracions públiques l'elaboració de plans d'igualtat de dones i homes.

En seu apartat dedicat a la definició de conceptes, entre d'altres, es recull el de discriminació indirecta (art. 2.1) que defineix de la manera següent:

*La situació discriminatòria creada per una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica **pretesament neutres** que poden causar un perjudici més gran a les persones d'un dels sexes, excepte si resulten adequats i necessaris i es poden justificar amb criteris objectius que no tinguin cap relació amb qüestions de gènere.*

Destaquem especialment aquest concepte pel que més endavant direm i que entenem estretament vinculat al cas que ens ocupa.

El Plenari de l'Ajuntament de Barcelona, en sessió del 27 de març de 2015, va aprovar el II Pla d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones 2015-2019, on s'expressa quina ha de ser la política municipal en matèria de igualtat de gènere i els principis que han de regir.

De la consulta d'aquest Pla s'infereix el següent:

- Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.

- Cal conèixer amb detall la composició per sexes de la plantilla de l'Ajuntament per detectar si hi ha àmbits amb forts desequilibris de la presència d'homes i dones.

- Identificar si hi ha obstacles per accedir a l'organització per raó de gènere.
- En l'apartat de diagnosi es constata que els homes valoren, com un dels trets més positius, que homes i dones tinguin les mateixes possibilitats d'accés en els processos de selecció.
- En el conjunt de l'Ajuntament hi ha una presència desequilibrada a favor dels homes dels 67,07 %, i en el cas de la Guàrdia Urbana és del 89,1 %. Hi ha una hegemònica presència masculina en les plantilles uniformades, tenint en compte també el Servei de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament (SPEIS).
- Per portar a terme un procés de reclutament i selecció de personal que garanteixi l'accés a totes les persones en les mateixes condicions, és necessari analitzar tot el procés de de la perspectiva de gènere, revisant que el sexe no condicioni l'elecció de la persona que serà contractada per l'organització.
- Es constata que les proves físiques per a l'accés al SPEIS, malgrat que han estat adaptades, continuen sent molt exigents. S'esmenta aquí aquest fet per analogia amb el cos de la Guàrdia Urbana.
- En els col·lectius altament masculinitzats, cal introduir accions positives per millorar la presència de dones, col·lectiu altament infrarepresentat. Es tracta de mesures destinades a assolir l'efectiva igualtat d'oportunitats entre dones i homes atorgant avantatges concrets destinats a facilitar l'exercici d'activitats professionals o a evitar o compensar desavantatges en les seves carreres professionals.
- En l'apartat d'accions a emprendre figura la de crear el Grup de Treball de la Dona de la Guàrdia Urbana i establir els sistemes de coordinació amb la Comissió Tècnica d'Igualtat.
- Una altra acció és la destinada a estudiar, amb perspectiva de gènere, l'aplicació d'accions positives legalment possibles en els processos de selecció i promoció.

En aquest apartat cal esmentar, de forma especial, la recent Sentència de 18 d'octubre de 2017 del Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

Aquesta Sentència tracta d'una petició de decisió prejudicial plantejada pel Consell d'Estat de Grècia en relació amb un recurs d'anul·lació interposat per una ciutadana grega contra actes administratius adoptats sobre la base d'una normativa nacional que estableix com a requisit per a l'admissió de candidats a l'ingrés a l'Escola de Policia grega una alçada mínima d'1,70 metres amb independència del sexe dels candidats.

El Consell d'Estad grec planteja al Tribunal de Justícia de la Unió Europea si el dret de la Unió s'oposa a la normativa que estableix aquell requisit d'una alçada mínima idèntica.

El Tribunal de Justícia declara que la fixació d'una alçada física mínima idèntica per a tots els candidats, de sexe masculí o femení, constitueix una discriminació indirecta, ja que existeix un nombre molt superior de dones que d'homes amb una estatura inferior a 1,70 metres "de manera que, conforme a aquesta normativa, aquelles patirien clarament un perjudici davant aquells en allò que es refereix a l'admissió al concurs per l'ingrés en les Escoles d'oficial i agents de la Policia hel·lènica. D'això es dedueix que la normativa controvertida en el litigi principal crea una discriminació indirecta". Recordis aquí el concepte de "discriminació indirecta" tal com ha estat definida per la Llei catalana 17/2015 i que ha estat esmentat més amunt.

La Sentència també reflexiona sobre el fet que, si bé és cert que per a l'exercici de determinades funcions encomanades a la policia es pot requerir l'ús de força física i implicar una aptitud física particular, "no ho és menys que algunes funcions de policia, com l'auxili al ciutadà o la regulació del trànsit, no precisen aparentment d'un esforç físic elevat" i desvincula necessàriament que una determina aptitud física es relacioni amb una determina alçada física mínima. A tal fi defensa la realització de proves específiques per comprovar les capacitats físiques.

La Sentència finalitza dient que la normativa objecte de litigi no constitueix una discriminació indirecta prohibida quan concorren, doncs, dos requisits a comprovar pel jutge nacional: 1) que la normativa estigui objectivament justificada per un objectiu legítim, com el de garantir el caràcter operatiu i el bon funcionament dels serveis de Policia i 2) que els mitjans per assolir aquell objectiu siguin adequats i necessaris.

En conseqüència, per tot això i a parer de la síndica de greuges, l'establiment d'una alçada mínima més exigent per als aspirants homes i menys exigent per a les aspirant dones a les proves de selecció com a membres del cos de la Guàrdia Urbana, no significa un tracte discriminatori per als aspirants homes.

I, per tant, emeto la següent

DECISIÓ

- Estimar parcialment la queixa ja que, si bé l'establiment d'una alçada mínima d'1,70 metres per als aspirants homes no és un requisit irregular o desproporcionat, els seus arguments justificatius semblen controvertits, com així es desprèn de l'esmentada Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, i a més s'aparta del requisit mínim d'1,65 metres demanat per la pràctica majoria de la resta de forces i cossos de seguretat de l'Estat i de la recomanació feta per la Direcció General d'Administració de Seguretat de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta decisió es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i del seu contingut s'informarà les persones interessades.

Barcelona, 5 de desembre de 2017